

Josep Carner-Ribalta

Sícoris

Biografia d'un riu català

Biblioteca Global

Josep Carner-Ribalta

Sícoris

Biografia d'un riu català

Pròleg de George Carner

A stylized, elegant lowercase letter 'f' in a serif font, which serves as the logo for the publisher Fonoll.

FONOLL

Juneda, 2026

Aquest llibre s'ha imprès amb paper ecològic procedent de boscos o plantacions certificat amb els estàndards FSC® (Forest Stewardship Council®).

La primera edició de *Sícoris. Biografia d'un riu català* va ser escrita el 1941 i publicada per Dilagro el 1981.

1a edició a Editorial Fonoll: octubre del 2026

© del text: hereus de Josep Carner-Ribalta
© del pròleg: George Carner
© de les característiques d'aquesta edició: Editorial Fonoll

Disseny gràfic i maquetació: Núria Mirada (La Mirada Gràfica)
Il·lustració de la coberta: Jordi Jové Viñes
Correcció lingüística: Núria Garcia Caldés
Impressió: DC Plus Serveis Editorials

Editat per:
Editorial Fonoll, SL
Espai Lo Cub - C/ Major, 13 2n · 25430 Juneda
www.editorialfonoll.cat

ISBN: 978-84-10220-52-2
Dipòsit legal: L 575-2026

Advertiment legal:
Està rigorosament prohibida, sense l'autorització dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Consell Comarcal
de la **Noguera**

PRÒLEG

La novel·la històrica *Sícoris*, que Josep Carner Ribalta subtitula *La biografia d'un riu català*, serveix de paràbola de la vida humana i dels esdeveniments que la trasbalsen. En època romana, el riu Segre s'anomenava *Sícoris*, nom que prové del llatí i que significa 'seguir', 'fluir'.

El vell Sícoris també simbolitza el que vol dir ser català: les seves aigües indòmites són esmentades com a exemple de la fortitud de la pàtria. Als ulls de l'autor, Josep Carner-Ribalta, el Segre inspirava llibertat, independència, aventura, desafiaments, somnis i fantasia. «Somniadors i visionaris han trobat sempre en els seus màgics reflexos un poderós estímul per llançar-se a l'encalç de l'aventura», ens diu.

Tot just un noi, Carner anava al riu a nedar amb els companys, i de jove feia excursions als entorns de la gorja del Mu, a l'aiguabarreig del Segre i la Noguera Pallaresa, caminant al peu del Mont-roig. A l'hostal de casa seva, a Balaguer, podia escoltar les històries dels raiers, i a la ribera els veia baixar pel Segre. Igualment, visqué des de Balaguer la construcció de la presa de Camarasa i l'impacte que tenia en la natura, en els pobles de l'entorn i en la vida de cada dia dels riberencs.

Lluny, a l'exili, Carner-Ribalta s'enyorava de Catalunya i de la Noguera. Recordava el Segre i totes les experiències viscudes durant la seva joventut que el riu li evocava. La novel·la és una oda poètica a aquest riu i a la natura de les seves ribes, llegiu: «El Segre era una simfonia blava, una gemma puríssima dintre un estoig de sedes setinades». Aquests records el motivaren a escriure la novel·la, que acabà a Nova York l'any 1941, on s'instal·là per segona vegada a l'exili.

La història se situa entre els anys 1907 i 1923 i la va estructurar en dues grans parts: *Els precursors* i *Els realitzadors*. La primera se centra en un personatge de Balaguer, el visionari i profeta don Antoni Barbosa de la Trapa, que concep la idea de l'embassament de la Noguera Pallaresa a la confluència del Segre, al congost de Camarasa. D'altra banda, introdueix personatges ficticis.

La segona part detalla la construcció de la presa hidràulica i la central elèctrica de Camarasa per l'empresa Regadius i Forces del Segre, S.A. (coneguda localment com «La Canadencà»). Les obres foren destinades a generar electricitat destinada a les poblacions i la indústria de Ponent i del Centre fins a arribar a Barcelona. Hi destaca el paper dels dos enginyers responsables de concretar i promoure el projecte: el català Carles Muntanyès i el nord-americà Fred Stark Pearson, i també l'enginyer barceloní Domènec Sert i Badia. Descriu la realització de les obres dirigides per Harry W. Stout, l'enginyer i executiu en cap de l'empresa, amb un vast equip de tècnics i administradors ianquis, 5.000 peons i un desplegament de maquinària de tota mena. Fou una obra colossal que requerí molta suor humana a banda de tota la mecànica i la dinamita que hi feren servir. El segon llibre també traça les transformacions —positives i negatives—, les migracions dels treballadors murcians i els canvis econòmics que comportà la construcció de la presa i la restricció de les aigües de la Noguera Pallaresa i del Segre.

L'autor ens submergeix en el dia a dia de l'obra des del campament establert als afores de Camarasa, al peu del congost del Mu. Descriu el drama de la pressió del progrés contra la tradició i la natura, i com els riberencs s'hi han d'adaptar. Qui paga el preu més alt són els pobladors d'Oroners i d'altres pobles del voltant: Maçana, Fontllonga i la Baronia de Sant Oïsmè, que quedaren incomunicats i hagueren d'abandonar cases, horts, vinyes, oliveres i conreus a les ribes de la Noguera Pallaresa, pel llac que es formà i que ocupà 22 km fins a Terradets.

El lector és emportat pel corrent de la narrativa, rica en lèxic de la terra, i es troba immers en una història basada en els fets històrics amb subtrames imaginades i personatges ficticis. Poc et pots imaginar que un drama com aquest es pugui amagar darrere els llacs, els cingles i les gorges espectaculars que veus quan et passeges pels pintorescos embassaments amunt i avall de la presa i la central de Camarasa.

La lectura serà intensa, n'estic segur. Deixeu-vos portar pel corrent.

GEORGE CARNER

Maig del 2026

Sícoris

Biografia d'un riu català

Nota a l'edició

El text d'aquesta edició segueix el de la primera i única edició de *Sícoris. Biografia d'un riu català*, obra escrita a Nova York el 1941 i publicada a Lleida el 1981.

La intervenció editorial s'ha limitat a l'actualització del text d'acord amb l'Ortografia de l'Institut d'Estudis Catalans (2016) i la regularització de l'ortotipografia amb la finalitat de facilitar-ne la lectura, sense modificar-ne la morfologia i la sintaxi.

En l'àmbit de la puntuació, s'ha respectat l'emprada per l'autor excepte quan presentava incongruències; s'han esmenat errors mecànics i usos de cursives, cometes i majúscules que han quedat obsolets, i s'han mantingut les tries que clarament formen part de l'estil de l'autor.

En escriure la vida d'un home, sempre he vist aletejar davant meu la imatge física i espiritual d'un riu... Ara, he vist en un riu la imatge de l'home i el seu destí.

[...]

Em va entusiasmar la idea d'escriure l'epopeia del Nil tal com he escrit la vida de grans homes: com una paràbola.

[...]

La cosa més meravellosa fou, però, descobrir que tots aquests fenòmens que reflecteixen el poder de la Natura —l'activitat de les seves criatures, la lluita dels éssers humans, plantes i conreus, bèsties i pobles, paisatge i tradició— no foren el que han estat ni el que són, sense l'existència del riu.

El Nil, Emil Ludwig

*A la memòria del meu avi,
Joan Carner i Permanyer,
qui, amb la seva figura
vagament romàntica,
animà les riberes del Segre.*

Presentació a l'edició de 1981

En imprimir el llibre *Sícoris: biografia d'un riu català* de l'escriptor Josep Carner Ribalta em sento emocionat com si fos el primer llibre del Carner de Balaguer que fem a casa nostra.

He llegit l'original, i la lectura d'aquesta novel·la, amb molts personatges i situacions reals, que oferim als lectors el dia de Sant Jordi d'enguany, m'ha transportat als moments que el pare i el noi de cal Ferrer de Tall —amb aquest renom era coneguda la casa pairal de l'escriptor entre els balaguerins— eren en plena joventut, i s'establí entre ells un lligam d'amistat entranyable, tan fort que ni les diferents positures dels dos homes davant la vida, ni la distància geogràfica que els allunyà, ni els anys que transcorregueren, mai no van poder rompre.

El pare sempre em parlava, quan jo era petit, del seu amic Pepito Carner que era als Estats Units d'Amèrica, a Hollywood, i es dedicava a escriure guions per al cinema i llibres de versos, novel·les i obres teatrals. Aquesta relació amistosa entre els dos homes, lligam afectuós dins del qual vaig inserir-me fins i tot abans de conèixer l'escriptor personalment, em fa avui sentir a la vegada l'emoció especial que deia abans amb el cor ple de joia i una sensació de tristor, puix el pare ja no és entre nosaltres.

Per totes aquestes coses, a casa nostra ens hem esmerçat a intentar fer un llibre que millorés tots els anteriors, si és possible, i amb l'objecte d'enriquir-ne el contingut hem cercat característiques gràfiques de la presa i central de Camarasa —puix que la trama de la novel·la es desenvolupa principalment en aquell indret—, cosa que no ha estat fàcil i, si no hagués estat l'amabilitat i la delicadesa dels alts directius de FECSA Domènec Agell i Echevarria, la família Maluquer i la família del doctor Rúbies —tan estretament lligades a la Ciutat de Balaguer—, no ens n'hauríem sortit.

Joan Maria Romeu Vilaltella
Balaguer, Sant Jordi 1981

LLIBRE PRIMER

Els precursors

AIGÜES LLIURES

De bell començ era una pau idíl·lica. El vell Sícoris, amb la barba platejada com el Temps, espargia les seves aigües lliures per les assedegades terres de la Catalunya occidental. Amb el gest noble dels déus propicis, romania ajagut sobre la terra afable. A la falda li naixien els fills enjogassats. Les terres altes de Lleida eren un enriolament de bassiols i sèquies platejades. L'esclat de la neu, la verdor dels pinetells, la irisació dels saltants d'aigua eren un miracle de llum i de color.

El Pirineu, amb tot el seu tresor de llegendes i contes de fades, no recorda la naixença de cap riu amb tanta emoció com la del vell Sícoris. I no és que el seu naixement pugui qualificar-se de meravellós o pugui ésser associat amb elements màgics o poètics. Al contrari. La seva naixença fou perfectament normal. Si algú es proposés de qualificar-la hauria de dir que fou una naixença assenyada. Aquesta era la virtut que Pirene li admirava.

Car el vell Sícoris s'entossudí del primer dia estant a esdevenir un riu català. Per ben poc, tan sols que s'hagués decantat un xic més cap a l'altra banda de la carena, s'hauria vist convertit en un riu estranger i hauria hagut de renunciar a la veneració i a la dolcesa de tracte de la gent catalana de les contrades lleidatanes.

Afligit d'haver brollat a la vessant francesa del Coll de Finestrelles, Sícoris no parà fins que hagué decantat el seu curs de cara a Catalunya. Una vegada assolit el seu propòsit, el seu doll devenia dòcil i mannyac. L'impuls indòmit que duia de bon començ en brollar de la font es convertia en saltiró de joia tan bon punt havia regat quatre pams de terra catalana. Després, era fi i juganer. El seu curs era capriciós i àgil. Tan benèvol, que la branca agitada d'un ginebró, el morro d'un isard en abeurar-se, el batec d'ales d'un puput en anar-hi a prendre el bany el podien fer variar de ruta.

Cingles avall, Sícoris era un adolescent adelerat. Tot eren salts i cabrioles. De vegades mandrejava oblidadís, com l'infant que, camí de l'escola, es detura al pas de mil extraordinàries aventures. En aquestes

avinenteses, les aigües, adés rabents i escumoses, regolfaven fins a esdevenir un gorg pregon de blavors intenses i translúcides, oasi de truites platejades i refugi de fades i personatges d'un món sobrenatural. En presència de l'alterós Cadí, al llarg de la verda prada de la Cerdanya, Sícoris adoptava un port de minyó entenimentat, cosa que servava per tot l'Urgellet. Esdevenia tumultuós i dens de virilitat abans d'arènyer els bíblics paratges d'Organyà i Coll de Nargó. Pels espadats imponents dels Hostalets i dels Tres Ponts, passava fet una fúria. Riu avall, quan les aigües llisquívoles havien eixamorat congostos i gorges i mil·lenàries erosions, Sícoris esdevenia asserenat i dolç, tendre com un patriarca. Per les giragonses de l'Alt Urgell, ençà i enllà de l'engorjat del Grau d'Oliana, sentia altre cop, per un instant, la vel·leïtat de les seves hores de jove. Tal un fadrí muntanyenc, eixit i vigorós, saltava roques avall entre giravolts de fresseig i d'escuma, com dalt d'una euga de sangs enceses.

Després de rebre el tribut del Llobregós, com embruixat pel pont del diable de Baldomar, el doll enardit de Sícoris devenia aventurer. Gosat i franc de paüra, penetrava la fosca comarca de la Conca de Meià. Dins l'entall de Salgar es perdia en l'ombra de supersticions i llegendes. Enrere havia deixat el clivellat penyal de Foradada on, segons la veu popular, els homes, en passar-hi, es tornen dones i les dones, homes. Trobava ben aviat els volcànics bufadors i els roquissers encantats, dintre la balma dels quals ressonen els xaragalls de misterioses corrents subterrànies. Entre cingleres imponents, sotjava la Cova Fosca i les cavitats del Pas Nou i les Escalles, on l'home primitiu havia tingut la seva llar prehistòrica.

En deixar la vella i torturada comarca, com esvanit fadrí que es riu de la por, feia un adeu fatxender als alts muradals de la serra Carbonera, Comiols i Montsec oriental, peanyes per a ciclops mitològics.

Entre els massissos i contraforts del Mont-roig i de la Massana, Sícoris rebia el doll tumultuós del seu principal afluent: la Noguera Pallaresa. Riu heroic i renouer, el tributari noguerenc venia afuat, roig d'indignació encara pel frustrat escanyament de la darrera gorja. Saltava enfurit com una salvatgina fugint de les afraus dels Terradets, en l'entall dels dos Montsecs. L'aiguabarreig constituïa d'antuvi una petita

conflagració. Aviat el maridatge, però, s'acomplia de manera harmònica. La Noguera adduïa a la serenitat de Sícoris les gestes èpiques del vell Pallars. Les notes gallardes del cant dels raiers i les estrofes heroiques de la cançó de Roland es fonien dintre les notes líriques de les salzeredes i dintre els sospirs de les enamorades de les properes ribes.

A les envistes de terra plana, Sícoris posava seny. La finor de línies de l'Urgell i les sinuoses comes de la Noguera sortien benèvoles al seu encontre. Ací era la pau perfecta, la vida dolça i aquietada. Les bultres de verns i d'àlbers eren suaus, l'aire era fi, la llum tènue. Tot tenia la tremolor del salze.

*

En la nebulosa del temps, Sícoris era un doll de llegendes, de supersticions, de miracles. En les seves aigües havia tingut lloc la pesca miraculosa de la llegenda universal, de banda a banda de les seves ribes s'havia bastit, en una nit, el pont del Diable típic de totes les rondalles supersticioses, per les seves aigües lentes havia pujat, riu amunt, el llegendari Crist de Balaguer del familiar miracle.

Sícoris era espill de fantasies i font d'imaginació. Somniadors i visionaris han trobat sempre en els seus màgics reflexos un poderós estímul per llançar-se a l'encalç de l'aventura. Un dels grans aventurers del segle XVIII, l'ambiciós balaguerí Gaspar de Portolà, trobà en les sorres auríferes de Sícoris l'incentiu per anar-se'n a la recerca d'El Dorado. I l'oracle del riu no el desencaminà pas. En una agosarada expedició, lluitant contra els pells-roges i acarant-se als inèdits perills del desert nord-americà, descobrí la nova Arcàdia de Califòrnia i el Portal d'Or del Pacífic on havia de néixer la moderna urbs de San Francisco. Un altre visionari balaguerí, el quimèric don Antoni Barbosa de la Trapa, trobà també motiu de somni i de grandeses vora les aigües de Sícoris. La gesta fluvial per ell somniada un dia havia de realitzar-se amb una magnitud ben bé de llegenda.

Sícoris era un cant perenne de llibertat. Al pas de les seves aigües, els elements mateixos, les activitats de la Natura, aprenien a ésser lliures.

El vol dels ocells, els cabriols de les bèsties, el tremolor de les fulles, hi trobaven batecs de nova independència. I no cal dir com les persones hi aprenien a comportar-se lliurement! Enllà de les anyades, les seves aigües indòmites havien estat exemple de fortitud pàtria. Els ilergets, de venerada memòria, oposaren les aigües libèrrimes de Sícoris a la petjada invasora del Cèsar romà. En temps de moreria, les aigües enrogides de sang esdevenien la forja de la nostra nacionalitat. En l'interregne gloriós de la Catalunya comtal i de la Confederació Catalano-Aragonesa, Sícoris havia estat frontera delimitadora de drets autòctons dels regnes federats. En les aigües fredes de Sícoris, Pere III, el del Punyalet, trempà el cer del seu ardit coltell, símbol de l'individualisme i de la inflexibilitat catalana. Més tard, Jaume d'Urgell enarborà, per darrera vegada, el penó de la independència pàtria a les ribes del gran riu català. Encara avui, en l'obac tremolós de les salzeredes riberenques i en les runes del que fou anomenat Palau formós, al reial d'Almatà, ressona l'eco de l'intransigent consell de la comtessa Margarida: «Fill meu, o rei o res», norma perenne del bon capteniment patri. Selectes nissagues catalanes, de Jaume el Dissortat a Francesc Macià, han vivificat, després, llur esperit d'independència i llur afany de recobrament nacional en les aigües vigoritzadores de Sícoris.

A través dels temps, els venturosos pobladors de pla i muntanya, la gent afortunada que sojorna pels caserius, viles i poblats escampats del peu del Montsec a les riberes del Sió, del pla de Balaguer a les hortes de Lleida, han après a comptar el temps i les anyades amb el pas del vell Sícoris. Les aigües llises, transparents, esmaltades del venerable patriarca han estat llur Calendari, llur Carta Magna, el llibre obert de totes les Homilies, Usatges i Ordinacions. Els infants, els vells, els llenyaters, els pescadors, els caminants que s'ajeu pels marges, tota una humanitat abocada de cara al riu, troben allí el que trobarien en els llibres més savis.

Car un riu és el millor educador. No hi ha un altre aspecte de la Natura semblantment edificant. S'ha parlat de la mar. Se li han dedicat odes. Se l'ha poblada de llegendes i de mites... Paraules vanes! La mar és una força arrauxada, estulta, incoherent. No és la llibertat; és el

llibertinatge. La mar no té seny, ni sentit, ni ambició. És l'esforç inútil, el treball en va, la brega dels esmaperduts. La mar no té llei. No és governada ni governa. És un desgovern. Els que la contemplen acaben sentint buidor dintre de l'ànima. És el sortilegi dels llunàtics, dels malalts d'esperit. Si a voltes captiva i sedueix és perquè un hom la contempla de terra estant. La costa retallada, el pi retort al cap d'un cingle, la roca alterosa entre l'escuma és el que li dona sentit i força. Només la terra la fa brava, verda, escumejant. Només la terra dona ritme i llei i forma. Però, qui ama la mar lluny de les costes i dels ports? No heu sentit la gran desolació que dona el trobar-se al mig del mar? Mar i cel esdevenen miralls que s'emmirallen. Miralls d'enyorança i de buidor. Si hom, a voltes, s'entusiasma, és per la seguretat establerta de la futura arribada a algun port. O si, de vegades, un hom es creu feliç amb el marí sortilegi, és per la vaga esperança de tothom qui navega que creu que, d'un moment a l'altre, amb el pal major despenjarà un estel.

Un riu, per contra, és l'ordre, el seny, l'eficiència, l'ambició. La llei fluvial és la saviesa ordenada, sistematitzada: el suprem sentit de direcció, l'esforç concentrat i dinàmic envers un únic fi.

Els pobladors de les comarques lleidatanes contemplaven el vell Sícoris dia i nit a tothora, i sabien que els seus dictats eren normes perfectes de conducta humana. Sícoris era el mirall de la tradició. Per generacions i generacions, aquella humanitat fluvial s'havia passat la vida contemplant les aigües lliures del riu. Sícoris havia regit llur vida des de la vellúria. Ja a primera hora del matí, hom preguntava: «Com està el riu?». «Baixa gros», deia algú. O «porta brossa». Alguns cops, duia troncs. Altres vegades, venia amb les primeres aigües de la fosa de les neus. Altres, arrossegava les primeres penques de gel. I això volia dir moltes coses. Per als venturosos pobladors de les riberes de Sícoris aquests indicis eren tan útils, en aquells temps, com és avui per al món modern el pronòstic del Servei Meteorològic. Segons l'estat del riu, hom sabia com comportar-se. Hom sabia que podia comptar amb regar el camp de moresc o el tros de remolatxes. Hom sabia que hauria de reforçar les ribes amb còdols i brosta, car la riuada no es faria esperar. Hom sabia que venia el bon temps o que s'apropaven les primeres glaçades.

Sícoris era símbol d'equanimitat. La serenor de les seves aigües anava penetrant lentament en l'esperit dels pobladors d'aquelles ribes. Les generacions el veneraven, l'obeïen, el deïficaven. Era un déu amb autoritat suprema. Era equitatiu, justicier, exemplar. Fins en els seus moments d'ira, en jorns de furioses avingudes i de rogenques riuades, era just i dreturer. Mai no robava un tros de terra a l'un que, a la banda contrària del golf, amb rica terra d'al·livió, no augmentés l'esquifida llenca de l'altre. El seu exemple era sempre retret com la norma més sàvia.

Fins en el saber popular l'exemple del riu substituïa les fórmules massa usades. La població fluvial sabia bé que existien imatges establertes per simbolitzar les idees humanes i les accions de les persones. Per què recórrer a aquestes, es deien, quan tenien l'exemple del riu allí a la vora? El riu els servia per a tot? «Lliure com el vent», posem per cas, era freqüentment substituït per: «Lliure com la riuada». O «desbocat com un cavall», o bé: «Com el riu, no té aturador!».

I amb aquests símbols, el saber popular no solament era just d'expressió respecte de la idea que volia representar sinó que, sense adonar-se'n, feia una síntesi, i de vegades un panegíric, d'aquell element personificat que era com el déu omnipotent en la vida familiar de cada dia. «És com el riu; no té aturador.» Definició justíssima de la força, de la determinació, de l'afany innat, de l'ambició intrínseca, diríem, del vell Sícoris! És clar que en aquesta suposada ambició, en aquest suposat afany de sempre viatjar cap a un fi o terme, hi havia un element que la ciència moderna anomenaria força de gravetat i que nosaltres hem de qualificar de fatalisme. Però, com els ho hauríeu explicat als simples pobladors de les riberes de Sícoris! Ells afirmaven que Sícoris era lliure com el vent perquè sabien que cap persona nada no podria mai tòrcer la seva voluntat. Pensant en la funció de Sícoris, deien: «Avall com l'aigua», implicant així una força misteriosa, divina, molt més forta que el voler de les persones. I, al fons, no anaven errats. Sícoris era lliure com el vent, com la riuada. Era dotat de lliure albir. Si sempre viatjava avall avall, si mai encara no se li havia acudit deturar-se de cop o girar-se llit amunt, era segurament perquè així no li abellia. Però que algú hagués

tractat de contrariar-lo, que algun foll hagués intentat deturar el seu curs o voler detenir les seves aigües! Les aigües del vell Sícoris eren manses i suaus, lliscaven apaciblement amb el tranc d'una bèstia lliure no instigada. Però, ai!, si mai algú s'atrevis a inquietar-lo! Les aigües dòcils i tranquil·les es tornarien aleshores forces esperitades: cavalls desbocats, cavalls enfollits, cavalls salvatges!

Capítol I

Els argonautes del Segre

1

Érem a darreries d'hivern. Els raiers, amb els seus llenys viatjadors, acabaven de desembocar en aigües del Segre. Sis poderosos rais de cinc tramades cadascun formaven la fluvial caravana. Les belles peces de cedre, de faig, i de pi, mestrívolament relligades per a llur perfecta flotació, lliscaven alegrement entre escumes i borbolleig.

Marçal, cap de colla dels navegants, anava al rai davanter. Erecte a la bella punta, sentia un orgull idèntic al del patró d'un bergantí enfilat en l'alta proa després d'haver capejat una tempesta. Amb el braç enlairat, mentre saludava la seva gent en senyal de victòria, la seva esvelta silueta es retallava com una figura heroica.

A proa i a popa de cada rai —si la denominació és bona per aquesta mena d'embarcacions no marines— hi havia un timoner satisfet, suat i xop encara de la brega passada. En silenci i amb ulls espurnejants, els raiers corresponien a la cordial salutació del seu cap de colla, company tanmateix, per bé que fill de l'amo.

Patró i raiers celebraven l'entrada en aigües del Segre.

Acabaven de deixar els ràpids corrents de la Noguera Pallaresa i sabien que, viatjant pel llom del vell Sícoris, tots els treballs, sorpreses i traïdories eren acabades. Ara venia la vida plàcida i blanera; començava la veritable joia del raier! Dintre de poc, s'iniciarien els cants i el platxeri i, ben aviat, des de les margenedes suaus, rebrien testimonis

d'afecte dels venturosos pobladors de terra plana els quals, a través dels anys, contemplaven emocionats llur cursa invariable.

Marçal, dret al peu del timó, mirava somniós el xarboteig de l'aigua arran de peus. Arribats a l'aiguabarreig del Segre i de la Noguera, podia oblidar les preocupacions i abandonar-se a somnis i quimeres.

«Que enjogassada era l'aigua del riu en la claror del gris-perla del matí d'hivern!», pensà el jove raier, meravellat com si veiés el Segre per primera vegada. Després, vagarívolament, es lliurà a un mental monòleg: «Les regolfes i els esculls perillosos de riu amunt són bregues passades. Ja no cal malfiar-se dels embarrancaments, ni cal vigilar tombants traïdors. Ja no cal témer els ensurts de quan els rais s'apunten amb tossuderia contra un marge i costa braç i ajuda tornar-los a enfocar de cara a la corrent. Ja no caldrà cordejar els rais de roca a roca i d'arbre a arbre en els passos estrets, acomboiar-los estrènuament a força de braç, o barranquejar-los amb rem i perxes en els passatges de riu prim. Ara, per així dir, la feina es farà sola. El doll del Segre és amable i generós, franc d'accidents i d'obstacles. No cal sinó donar-se al tranc de les aigües; lliscar simplement riu avall! Caldrà fer breus estades en alguna serradora de la ruta, mes fins arribar a Tortosa no cal pensar en transaccions comercials d'importància ni en gestions enutjoses que el meu pare m'hagi encomanat».

«Prou tràngols hem passat riu amunt!», rondinà Marçal, mentalment, en un incís de mal humor.

El jove raier de la Pobla es referia, concretament, a la recent embarcació que havien sofert no lluny del pas dels Terradets, ço que els havia fet perdre la major part del dia i els havia obligat a desconjuntar i a refer quatre tramades. A més, s'havien vist forçats a passar la nit a Oroners, i Marçal havia hagut de topar-se novament amb l'esgarriacries de Xatart, la sola visió del qual era prou per amargar-li la diada.

«Maleïda partida de fusta!», remugà entre dents, pensant encara en el desgraciat afer que l'obligava a tenir tractes amb aquell vil subjecte noguerenc. «Valdria més donar la fusta definitivament per perduda i oblidar-se d'una vegada d'aquest tristament famós personatge!».